

1. Op het niveau van woorden

iets laten zien:

een ontwikkeling laten zien, de gevolgen laten zien

informatie: geven / verstrekken

een vergelijking: maken

in het diagram wordt een vergelijking gemaakt tussen drie belangrijke doodsoorzaken in Nederland

of: tenslotte kunnen we deze gegevens met die voor de infectieziekten vergelijken

nieuwe ziekten:

opdagen: misschien heeft het te maken met het feit dat er in die tijd enkele nieuwe ziekten zijn opgedaagd

zich verspreiden: nieuwe ziekten verspreidden zich toen in Nederland

uitbarsten: de epidemie barstte in alle landen van Europa uit

voorkomen: hartziekten kwamen in de naoorlogse periode meer voor

ontdekken:

nieuwe geneesmiddelen, vaccinatiemiddelen ontdekken

conjunctuur:

er heerste hoogconjunctuur

een mogelijke verklaring hiervoor is dat de conjunctuur in Nederland in die jaren steeg / opging

verklaringen voor / van

redenen voor (van)

oorzaak van

2. Op het niveau van zinnen

Soms lukt het iemand om een bijzonder lange zin met een onoverzichtelijke structuur te maken. In principe zijn lange zinnen mooi, maar je moet er wel op letten dat ze goed begrijpelijk blijven. Formuleer de volgende twee zinnen opnieuw zodat ze begrijpelijker en mooier worden:

- a) De mogelijke verklaringen voor het feit dat het aantal mensen die aan kanker tussen de jaren 1950 en 1995 overleden is steeds gestegen, kunnen zijn, dat er steeds meer mensen ongezond eten en dat men steeds meer aan de schadelijke invloed van verschillende kunststoffen wordt blootgesteld.
- b) Een van de belangrijkste redenen waarom het aantal mensen die aan hartziekten in het jaar 1975 gestorven zijn, het grootst is, is dat er een grote ontwikkeling van de "fastfoods" was die het ongezonde eten verkopen.

3. Op het niveau van tekst

3.1. Het gebruik van verwijswwoorden

Lees onderstaande voorbeelden. Waar worden volgens jou de verwijswwoorden op de juiste manier gebruikt en waar ontbreken ze?

- a) Mensen hadden genoeg geld voor eten, roken en voor een ongezonde levensstijl. Het veroorzaakte verhoogde bloeddruk, zwaarlijvigheid en een hoog cholesterolgehalte, wat de vaakste oorzaken van hartziekten zijn. In de jaren negentig spreidde de propaganda van een gezonde levensstijl zich uit. Een gevolg daarvan was het lagere aantal van sterfgevallen van hartziekten.
- b) Ten slotte zijn er de sterfgevallen van kanker die sinds het jaar 1950 alleen een stijgende tendens kent. Wat zijn de redenen daarvan? Waarom kunnen we het nog niet genezen? Een mogelijke verklaring voor het feit is, dat kanker een ziekte van muterende genen is. Dus er komen steeds nieuwe soorten die nog niet bekend zijn.
- c) Wat direct opvalt is dat de gevaarlijkste ziekte kanker is. Terwijl in het jaar 1950 ongeveer 150 000 mensen aan kanker overleden zijn, is het aantal nu bijna 2 keer zo groot. Volgens mij ligt de oorzaak van de stijgende tendentie in de ongezonde levensstijl: het vette eten uit fast-food, sigaretten roken, de stress enz...
- d) Waarom? De verklaring is dat enkele virussen muteerden en mensen zelf geen natuurlijke antistoffen meer hebben.
- e) Wat direct opvalt in dit diagram is dat bijna geen mensen meer aan infectieziekten sterven. Nu is het minder dan 10 per 100.000 van de bevolking. Een logische verklaring voor dit feit is dat mensen na 1950 werden ingeënt.

3.2. Structuur van de tekst – opeenvolging van alinea's

Onderstaande tekst(fragment) is mooi in alinea's ingedeeld. Maar het begin van de tweede en derde alinea is voor een Nederlandstalige lezer niet geheel „volgens de conventie“. Waarom? Zou je de eerste zinnen van deze twee alinea's anders kunnen formuleren?

Dit diagram laat zien hoeveel mensen in de jaren 1950, 1975 en 1995 aan verschillende ziekten overleden zijn. Infectieziekten, kanker en hartziekten zijn volgens dit diagram de drie meest voorkomende doodsoorzaken.

In de jaren 1975 en 1995 was er een sterke afname van het aantal personen die aan infectieziekten overleden zijn, vergeleken met het jaar 1950. Het cijfer in dit jaar was bijna vier keer hoger. Een van de mogelijke verklaringen is dat er vroeger niet zo veel mensen tegen de infectieziekten ingeënt werden.

De slechte omstandigheden in het milieu, roken en erfelijkheid hebben zeker iets te maken met het feit dat aan kanker steeds meer mensen sterven. ...

Ten slotte kan men de vergelijking bij hartziekten zien. ...